

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Het Penseel

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 19 februari 2024

Samenvatting

De inspectie heeft op 15 januari 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Kinderdagverblijf Het Penseel (hierna: Het Penseel).

De inspectie houdt signaalgestuurd toezicht op de kwaliteit van voorschoolse educatie op locaties met gesubsidieerde voorschoolse educatie in alle gemeenten die geld krijgen voor het voorkomen van onderwijsachterstanden. Naar aanleiding van signalen over mogelijke tekortkomingen in de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Het Penseel hebben we een onderzoek uitgevoerd op deze voorschool.

Wat gaat goed?

Het team hecht veel waarde aan ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en handelt hier ook naar. Zo informeren zij ouders uitgebreid over het thema en nodigen hen uit bij de thema-afsluitingen. Ook zorgen zij ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de voorschool en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Ze houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Ze weten wat er goed gaat en wat ze nog kunnen versterken. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding van de voorschool legt (via de houder) aan de gemeente uit of de voorschoolse educatie op orde is.

Kinderopvangorganisatie:
Stichting GO!

LRK-nummer: 112112419

Totaal aantal doelgroepeuters: 22

Wat kan beter?

Er worden algemene doelen gesteld, die de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden (spelen, gedrag, taal, rekenen en bewegen) zouden moeten halen aan het einde van de voorschoolse periode. Het Penseel kan nog verbeteren door met hoge verwachtingen na te denken over welke resultaten zij willen behalen met de peuters en vervolgens bekijken of zij die resultaten ook bereiken.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	7
4.	Reactie van de houder	12

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt op basis van signalen de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van Het Penseel.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2021 voorschoolse educatie en het primair onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in twee groepen, documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, coaches, locatiemanager en manager kwaliteit en beleid van de houder. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Het Penseel.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Het Penseel als Voldoende. De meeste standaarden zijn voldoende. De standaard Samenwerking waarderen we als Goed en de standaard Ontwikkelingsresultaten als Kan beter.

Context

Het Penseel is onderdeel van GO! kinderopvang en biedt in twee van haar vier stamgroepen voorschoolse educatie aan. Op stamgroep De Koppoter bieden zij peuteropvang aan maximaal 16 kinderen van twee tot en met vier jaar. De opvang vindt plaats in dagdelen. Op peutergroep de Honingbijtjes is gestart met de Pilot Kwaliteitsimpuls VVE. Hier realiseert de locatie een Talentgroep om de aansluiting tussen de het kinderdagverblijf en de Koppoter te vergroten. De beroepskrachten op de Honingbijtjesgroep zijn al VE opgeleid en voeren de VE thema's uit op de groep. Vanaf januari 2023 ontvangt deze groep ook doelgroepkinderen op.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 6 februari 2023 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden enkele tekortkomingen vertoonden. Vervolgens constateerde de GGD bij het nader onderzoek op 28 juni 2023 dat de tekortkomingen zijn opgeheven.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven we per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Het Penseel.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		●	
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		●	
OP4 (Extra) ondersteuning		●	
OP6 Samenwerking			Ⓝ

OP1. Aanbod

De standaard Aanbod waarderen we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers van het kinderdagverblijf gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig, waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. We zien dat de pedagogisch medewerkers het lokaal én omliggende ruimtes aantrekkelijk en uitdagend inrichten. Zo hebben zij in de hal een vliegtuig nagebouwd. De peuters kunnen hier een reis uitspelen. Ook zal een ouder met het beroep stewardess daarover komen vertellen.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard Zicht op ontwikkeling waarderen we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod.

De recente overstap naar een nieuw kindvolgsysteem geeft de pedagogisch medewerkers de kans de uitvoering van deze cyclus te versterken. Zo kunnen zij meer met elkaar bespreken wat ze precies willen zien in het gedrag van de peuters. Ook kunnen ze de evaluatie versterken door scherper te formuleren of en waarom bepaalde doelen zijn behaald bij groepjes of individuele peuters.

Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar én aan het einde van de dag met ouders.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard Pedagogisch-educatief handelen waarden we als Voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij werken opbrengstgericht en stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over het dagdeel verdelen en dat ze de tijd effectief benutten. Ze stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Ten slotte zien wij vanuit de observaties twee kansen voor verbetering. Zo zien we veel interactie tussen de pedagogisch medewerkers en de peuters, maar er liggen kansen om de interactie tussen peuters onderling meer te stimuleren. Ook kunnen de pedagogisch medewerkers vaker actief nagaan of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen hebben gehaald.

OP4. (Extra) ondersteuning

De standaard Extra ondersteuning waarden we als Voldoende.

Het kinderdagverblijf heeft contact met organisaties die expertise hebben op het gebied van extra ondersteuning voor kinderen. De pedagogisch medewerkers weten tijdig expertise te betrekken bij ontwikkelingsvraagstukken en zijn duidelijk in het stellen van de grens aan hun eigen 'kunnen'.

OP6. Samenwerking

De standaard Samenwerking waarderen we als Goed.

Het Penseel ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. Een externe partij geeft in afstemming met het kinderdagverblijf vorm aan voorschoolse educatie waarmee ouders thuis aan de slag kunnen gaan met hun peuter(s). De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. De ouders die wij spraken zijn hierover zeer enthousiast en geven aan dat de pedagogisch medewerkers duidelijke verwachtingen naar hen uitspreken. Ten slotte komen veel ouders op uitnodiging naar de afsluitingen van de thema's.

De leiding van het kinderdagverblijf en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. Het kinderdagverblijf geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens. Indien nodig komt een intern begeleider vanuit de basisschool de peuter vooruitlopend op de overgang alvast observeren.

Het Penseel heeft de ambitie om te zorgen voor een doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie, bijvoorbeeld op het gebied van zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind. Op dit moment is de samenwerking het verst met de naastliggende basisschool. Zo gaan de pedagogisch medewerkers af en toe meedraaien op de basisschool om van elkaar te leren.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als Kan beter.

Voor de locatie zijn geen doelen geformuleerd voor de resultaten die de organisatie met de (doelgroep)kinderen wil bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. Impliciet is het doel dat de peuters hun achterstand in halen en zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 gaan. Wat dat concreet betekent is echter niet afgesproken en opgenomen in het pedagogisch plan van de voorschool. In de gesprekken komt naar voren dat er door de observaties wel een beeld is van het ontwikkelingsniveau dat de peuters bereiken bij hun overstap naar de basisschool. Een stap om te zetten is het formuleren van concrete doelen, passend bij de kenmerken van de kindpopulatie. Daarmee kan de leiding het effect van de voorschoolse educatie evalueren en zich erover verantwoorden.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als Voldoende.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

De locatieleiding evalueert samen met de coaches en de pedagogisch medewerkers de uitvoering van het beleids- en jaarplan. Ze gebruiken verschillende instrumenten om de kwaliteit te beoordelen. Zo zijn observaties van het pedagogisch en educatief handelen een onderdeel van de kwaliteitszorg. Ook reflecteren leiding en team regelmatig op de geboden kwaliteit in de groepen. De locatie neemt op basis van deze evaluaties maatregelen ter verbetering. Alle betrokkenen weten dus wat goed gaat en wat ze nog kunnen verbeteren. Als onderdeel van de kwaliteitszorg is het van belang ouders van de peutergroepen te bevragen op hun tevredenheid. Dit is enige tijd niet gebeurd. De locatieleiding geeft aan dit wel weer te willen gaan doen.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als Voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit.

Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Dit zijn enerzijds teamscholingen, zoals versterking van de communicatie met ouders en de omgang met het nieuwe kindvolgsysteem. Anderzijds is er ruimte voor individuele scholingen, die teamleden zowel initiëren als volgen op aanraden van de leiding. Ook voeren de pedagogisch medewerkers van de ve-groepen regelmatig overleg, bereiden ze samen thema's voor en gaan ze in de toenemende mate bij elkaar in de groep kijken om van elkaar te leren.

Verder is het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren breed gedragen. De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als Voldoende.

De leiding van Het Penseel verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden, zoals jeugdzorg, betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. De leiding bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt met het team en met de houder. Ten slotte blijkt uit het gesprek dat we voerden met enkele ouders dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Dit gebeurt onder meer via de oudercommissie. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Vriendelijk bedankt voor het mooie rapport m.b.t. het kwaliteitsonderzoek naar de voorschoolse educatie op locatie het Penseel, naar aanleiding van uw bezoek op 15 januari 2024.

U heeft geconstateerd dat de pedagogisch medewerkers veel waarde hechten aan ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen, rekening houden met wat de peuters nodig hebben. Dat vinden wij positief om te lezen.

Ook geeft u aan dat er een warm en respectvol klimaat merkbaar is waarin regels en routines duidelijk zijn. De pedagogisch medewerkers werken met het VVE programma Uk & Puk, waarmee zij de brede ontwikkeling van de peuters kunnen stimuleren: sociaal-emotionele ontwikkeling, taal, rekenen en bewegen. Regels en routines zijn een herkenbaar onderdeel van deze methode.

Naast de uitkomsten van de observatie op de groep, geven ook de geïnterviewde ouders een mooie bevestiging van de kwaliteitsimpuls die het KDV en PSZ heeft doorgemaakt en het feit dat wij ouderbetrokkenheid zeer belangrijk vinden. Juist de sterke samenwerking met ouders, coaches, school, gemeente en verschillende jonge kind experts geeft ons de mogelijkheid om continue de kwaliteit van voorschoolse educatie verbeteren en zo het kind extra educatief en ontwikkeling-stimulerend aanbod te bieden.

In dit rapport geeft u ons ook een verbeterpunt mee, namelijk dat we nog meer verdieping kunnen aanbrengen in ons aanbod. Uw advies is om specifiek te formuleren wat onze beoogde resultaten zullen zijn ten aanzien van de peuters en in ons aanbod steeds uit te gaan van hoge verwachtingen. In de evaluatie zouden we dan kunnen nagaan in hoeverre deze doelen behaald zijn. Ik ben dan ook voornemens om samen met alle betrokkenen hierop te reflecteren en ik neem graag de waardevolle ontwikkelpunten mee ter verbetering van de kwaliteit.

Tevens zou ik ook graag van deze gelegenheid gebruik maken om aan te geven hoe trots ik ben op mijn teams. Het vormgeven van voorschoolse educatie op een reguliere kinderdagverblijf in samenwerking met de peuterspeelzaal heeft een enorme boost gegeven aan ontwikkeling en samenwerking voor zowel de kinderen, ouders als pedagogisch medewerkers. Ik heb het voorrecht dat ik in de dagelijkse praktijk de enorme toewijding mag ervaren, het enthousiasme en plezier. Daarnaast is ook de gegeven waardering 'goed' in dit rapport een prachtige bekroning voor hun inzet en de manier waarop ze onderling samenwerken en met ouders.

Tot slot leveren de betrokken VE coach en pedagogisch coach ook een belangrijke bijdrage aan onze voorschool. De coaches voorzien de pedagogisch medewerkers doormiddel van coaching *on the job* van handvaten en praktische instrumenten die aansluiten op de trainingen en die passen in onze visie op de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De gezamenlijke ambities worden breed gedragen en zijn dan ook van grote meerwaarde.

Wij hopen dat de resultaten in dit rapport van de pilot talentgroep VVE op het KDV een mooie inspiratie zijn en meer KDV's in beweging brengen om voorschoolse educatie te realiseren en samen met ouders kinderen verder helpen in de ontwikkeling. We hebben verder geen op-of aanmerkingen op het rapport.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

